

Ember Csaba: Tisztelt Miniszter Úr! Kedves Kollégák! Nagy szeretettel köszöntök mindenkit. Első kérésem az lenne, hogy emeljék fel a kezüket az óvónók. Tanítónók. Énektanárok. Az összes többieket kérem szépen. Kérem, az emelje fel a kezét, aki egyetért azzal, hogy legyen mindennapi éneklés. Köszönöm szépen, a mai testmozgás megtörtént. (N.B. Kodály rendszeresen úszott.) Rátérhetünk az éneklésre. Örömmel jelentem, hogy Kisvárdán ma már kiváló zeneiskola van. Egyike annak a 830-nak, ami további 2000-nél több telephellyel Magyarországon működik több mint 7000 tanárral, állami támogatással éppen 65 éve. Amikor a címet leírtam, belegendoltam, hogy ha végigmondom, körülbelül 15 perc lesz. Sok dolgot hallhattunk korábban, így átírtam az egészet, látva és remélve, hogy mindenki tettestárs lesz abban, hogy együttműködve többet tegyünk a zenélésért. Érdekes, hogy mindenki felveti: öröm és zenélés. Eszembe jutott még Pernye András tanár úr előadásairól Aquinói Szent Tamás, akinek nem a mindennapi éneklés volt a kérdés, hanem az, hogy az éneklés öröme nem árt-e az Úrnak szóló áldozatnak, de végül arra jutott, hogy nem. Ez azért fontos, mert az öröm minden formában fontos az életünkben. Hámori professzor úr kutatásai mutatták ki, hogy a zenei tevékenység ugyanott jelentkezik az agyban, ahol a mindenféle örömszerzésé – ha úgy tetszik, a családalapításé is. Talán nem véletlen, hogy zeneiskolába nagyon kevés egyke jár, többnyire két-három gyermek egy családból. Érdekes rajta elgondolkozni. A zeneiskolai tevékenység ma már egy nagyon nehéz dolog, hiszen ha az énektanárok panaszkodnak a túlterheltségről, akkor ezt a zenetanárok úgy teszik hozzá, hogy igen, kettőkor, háromkor kezdek el tanítani, és este fél nyolckor behoznak hozzám egy hatéves gyereket, mert szeretne a zenével foglalkozni. Ha ezen nem tudunk változtatni, és az úgynevezett igazi, egész napos iskolában, amikor a gyermeknek az egész napját ténylegesen beosztják, nem tudjuk elhelyezni a sportot, az egyéni tevékenységeket, a zenélést és a mindennapos éneklést is, akkor sokkal szegényebb, betegebb, a jövőt megteremteni, minket majd eltartani kevésbé képes embereket nevelünk. Nagyon sok fontos tudományos kutatás elhangzott, erről pedig Ugrin Gábor jutott eszembe. „Csaba, nagyon szeresse csinálni, és ezt érezzék a gyerekek, hogy szereti. A többi már utána működni fog.” Mondta mindezt persze akkor, amikor egy gimnáziumi negyedik osztályban készültem a diplomatanításra. Ma a gimnáziumi negyedik osztályban énekóra nincs. Örömmel hallottam, hogy valaki a zeneiskolás gyermekeket szerepelteti az általános iskolában, hiszen valamennyien ugyanazért dolgozunk: a gyermekek neveléséért. Kell az, hogy lássák, az egyik jól sportol, a másik jól zenél, a harmadik jól rajzol, és ők együtt lesznek azok, akik itt élünk ebben az országban. Az énektanár is itt él. Nagyon sokféle tapasztalat van, csak egy részét mondták el, hiszen – gondolva itt az előző előadás hasonlatára - az egy dolog, hogy a csónak hogy van, de eszembe jutott egy másik klasszikus történet, amikor megkérdezték az urat, hogy „Tud maga úszni, ha megfizetem?” Igen, kérem, tudok. Jó, de nincs víz a medencében.” Hogyan lehet úgy egy énektanár valamelyik pedagógusközösség tagja, ha a szakos ellátottság érdekében a hét öt napján három különböző általános iskolában tart néhány énekórát. Sehol nem tud közösséget teremteni, ki lehet pipálni, hogy szakos az énektanítás, de nem működik. A másik bánatom, amiben előbbre kellene lépni. Híresen jó volt a magyar tanítóképzés, családi hagyományokból is tudom, és azt is tudom, hogy valamikor annyira fontos volt az ének, hogy a nélkül nem lehetett valaki tanító. A felvételin kellett megfelelni. Tessék elgondolni, hogy az, aki többet van szinte a gyerekekkel, mint a szülei, a tanító néni tanítja olvasni, írni, számolni, és majd bemegy egy szakos énektanár. Hát nem az lesz az anyanyelve, nem azt veszi át, amit a tanító nénitől megkap? Igenis, a tanítónőknek kell tudni énekelni, jól énekelni. Arról már nem beszélek, hogy valamikor olyan kántor néptanítók voltak, akiknek minden faluban természetes volt az éneklés is, mert férfiembert már nemhogy énektanár szakra alig találunk, de magánénekesnek sem. Döbbenetes adat, nem mondom meg, melyik főiskolára, ötvenen jelentkeztek magánénekes szakra. Negyvenkilenc hölgy és egy férfi. Tessék belőle vegyeskارت csinálni. Ifjúságkutatással nem tudom, mennyien foglalkoztak. Miniszter úr nemrégén vezetett

egy konferenciát, ahol beszámoltak róla. Mi itt örömmel beszélünk, tűzünk ki célokat, ott pedig ilyen adat van, hogy operába ment 1 százalék alatt, könnyűzenei hangversenyre 1,5 százalék. Valahogy el kellene érni, hogy felébredjünk. Elhangzott előttem, hogy mennyire igaz az, hogy az énekórának és az énektanárnak nagyon sok iskolában nincs becsülete. Olyan értelemben nincs, hogy ha versenyre kell készíteni, akkor az énekóra helyett az van, ha beküldenek egy matematika tanárt helyettesíteni, akkor lehet még egy matematika órát tartani, de ugyanezt megteszik a nyelvvel és minden mással is. Pedig amikor két ember találkozik, és jól beszél egy idegen nyelvet, valamiről beszélgetni kéne. Van, és helyes, ha matematikai egyenletekről beszélgetnek, de gyakoribb az a nemzetközi kapcsolatokban, hogy két ifjúsági kórus találkozik. Mi az az egyéb tudásanyag, ami a nyelvismeret mögött van? Ha csak a zenéről elkezdenek beszélgetni, már közelebb jutnak egymáshoz. És aki énekel, az az élet minden területén megtalálja a helyét, gondoljunk csak arra, amikor felnőtként munkanélküli. Tudom, mert láttam nem egy ilyet. És van egy közösség, ahol nemcsak énekel, hanem talál társakat, segítőköt, átsegítik a nehéz időkön, de van olyan, hogy külföldre megy, magányos, és egy énekarban ott is megleli a helyét. Megtanulja majd a nyelvet, mert kénytelen, de valahova rögtön odatartozik, befogadják, működőképes lesz az élete. Annak a néhány közgazdásznak üzenjük, hogy ettől sokkal jobban termel. Ha ezt nem felejtjük el, akkor énekelni is szívesebben fogunk. Én elsősorban édesanyámtól hallottam az első népdalokat egészen kiskoromban. Énekelni szeretek, csak azért, hogy énekeljek, ahogy azt a magyar nép tette. Örömeiben, bánatában. Azért nagyon fontos, hogy nemcsak énekelni lehet. Ne felejtjük el, hogy több mint százezer gyermek tanul ma zeneiskolában, a többi művészetekkel együtt kétszáz valahány ezren művészeti alapiskolában. Nem fogy ez a létszám, miközben az általános iskolai létszám csökken. Tehát gyakorlatilag emelkedés tapasztalható, ami persze úgy lenne az igazi, ha a gyermeklétszám is emelkedne, de az ma nincs. Ők is boldogok, van egy kiváló karnagyuk. Zenekarban is lehet együtt zenélni, és az egészen jó. Az amatőr zenekari tevékenység véleményem szerint egy olyan lehetőség, ami nem életpálya, hanem élettevékenység. Mindenki bemutatkozott, én elmondom, lassan nyugdíjba megyek, 42 éve tanítok. A zeneiskola vezetés mellett mindig fontos volt számomra, hogy gimnáziumban éneket tanítsak. És ezt húsz éven keresztül tudtam tenni, még tavalyelőtt is, és az volt az érdekes, hogy nem tudott olyan alkalom lenni, hogy ne találjuk meg a hangot egymással. De olyan volt, és azon el kell gondolkozni, hogy „Tanár úr, tessék csak ezt meghallgatni a telefonomon. Na, erről mi a véleménye?” Akkor erről véleményt kell tudni mondani. Utána hallgassuk meg és beszéljük meg. Nem lehet mereven leírni 8 év, 10 év tananyagát, és azt hinni, hogy az úgy működik. Ebből fel kéne ébredni. Van egy másfél éves kis unokám, ismerősök vettek neki mindenféle játékokat. Ezek a játékok többnyire nyugaton készülnek, zenélnek. Nézegettem, hogy nyomogatja egyéves korában. Negyven darab, főleg amerikai dallamot játszik jó minőségben a játék. És a magyar gyerekek többsége ez után kerül bölcsődébe. Nem véletlen, hogy a komolyabb értelmiségi szülők mindenféle baba-mama programra mennek a gyermekkel. De lehet, hogy nem az iskola feladata ma már, amiről szó volt itt az előbb, hanem a bölcsőde és az óvoda feladata, mert mire iskolába jut, már elkéstünk. Már van egy kialakult dallamanyaga, mozog rá, táncol rá, adott esetben énekel rá. Van olyan, hogy saját költésű szövegeket. Fel kéne ébrednünk, és elindulnunk azon az úton, hogy megmaradjon a mi nemzeti örökségünk, mert a zeneiskolában is az első 4 év a magyar zenei anyanyelvre épít, ma is nagyon jól, külföldön is jól elterjesztetten. Egy dolog kellene, hogy megmaradjon: Énekeljünk együtt, legyünk ebben tettestársak.